Székesfehérvár XXV. év. 225. Péntek 1918 okt. 4.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:
1 hóra 2·50 K | 1 hóra 2·70 K
1 évre 30 K | 1 évre 30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 209.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

Sajtóvasárnap.

Irta: *Dr. Hindy Zoltán* orsz. képv.

A sajtóért folyó küzdelemben korszakot zárhatunk. Elérkeztünk ahhoz az eredményhez, amikor már nyitott ajtót, kitárt kaput döngetnénk, ha annak fontosságáról akarnánk beszélni. Ezzel mindenki annyira tisztában van, hogy inkább maga vállalkozhatnék a magyarázatar. A hosszu, munkának, a merev kitartásnak megvan az érett gyümölcse: minden rétegen áthatólt a nyomtatott betü hatalmának megismerése. Ha ma a katholikus sajtóról szó esik, már senkisem vitatkozik afölött, hogy kell-e vagy sem, hanem valamennyien azon töprengenek, hogy az erőre kapott gyökereket mimódon lehet vasiagitani? A közel mult egy tüneményes lendülete bizonyitja, hogy mindenütt fölfogják a jelentőségét és az ország katholikus népessége átérzi a reá háruló feladat nagyságát. Bármekkorá lépést is teszünk azonban előre, a haladás és a fejlődés utján megállás nincs, ünde ugyanakkor vigyáznunk kell arra is, hogy mindaz, ami ezen az utón eddig szétrepült, az elcsenevészesedés martaléka ne legyen! Amig egyik kezünkkel épitünk, a másikkal a régi épületek erősitéséhez kell az anyagot hordanunk.

Nem hiszem, hogy a katholikus sajtómozgalom terén legutóbb elért eredmény bárkinek is azt a gondolatot adhatná, hogy ezzel a kötelességteljesités végéhez jutottunk volna. A készség és megértés nagyszerü megnyilvánulása sohasem vezethet az utolsó erőkifulladásának a következtetésére. Az elhangzott felhivás hatalmas visszhangja inkább a fakó remények szinének élenkitésére alkalmas. A katholikus társadalom, amely eddig a közvetett támogatás utján vette ki a részét a munkából, ma már önálló alkotások létrehozására is képes. A vállalkozó kedynek és a segiteni akarásnak megnövekedése joggal fokozza a bizalmát azoknál, akik már eddig is élvezhették az áldozatkészség előnyeit. A védelmi vonal kiszélesitése biztató igéretet tartalmaz a meglevő védőművek ellátására és kifejlesztésére is. Ugy vagyunk ezzel, mint egy ország határát biztositó várrendszerrel. Amikor az egy szerkezettel bővül, a régieket nem bontjuk le, nem engedik át a pusztulásnak, hanem azoknak erőben tartására és a fölszereléssel való ellátására változatlan, vagy még fokozottabb gondot forditanak.

A Katholikus Sajtóegyesület tiz évet meghaladó működése az anyagi gondokkal küzködő lapjaink segitésében merült ki. Hogy milyen eredménnyel, annak elég rámutatnunk arra a fejlődésre, amit ez idő alatt lapjaink elértek és azokra a sikerekre, amelyek politikai és társadalmi téren küzdelmeiket kisérték. Mindazok a feladatok, amelyek e nagyjelentőségü intézményt életrehivták, a háboru folytán felkavart és elhelyezkedést kereső viszonyok idején még sokkal inkább jelentkeznek, mint azelőtt bármikor. Minden eddig végzett munkának teljes megsemmisitése volna, ha az egyesület támogató gondoskodásával nem alhatna mellettük. Nemcsak jogosult várakozással néznek évtől-évre lapjaink ez elé, hanem egyenesen fennállásuk alapjait renditené meg, ha ez a támogatás elmaradna, vagy mencsökkennék. A támadó ellenséggel szemben kipróbált és erősnek bizonyult várak omolnának össze, ha a falaik összetartásához szükséges anyagot megvonjuk tőlük.

A kitünően bevált sajtóvasárnapi gyüjtések megszüntetése beláthatatlan károkat okozna, amelyek évtizedekkel vetnék vissza a virágzó fejlődés utjára került sajtómozgalmat és következményeikben erősen veszedelmeztetnék azt a sikert, amelyre most mindnyájan olyan büszkék vagyunk. Az uj sajtóvállalkozás tőkebefektetését nem szabad összetéveszteniünk az adakozás áldozatosságával. A fillérek nem válhatnak fölöslegessé ama koronák mellett, amelyek az előbbinek megvalósitására forditott törekvést táplaltak. Ebben nem vehetett részt, aki csak apró áldozatokat hozhat, aki pedig nagyobb erőfeszitésre képes, bizonyára nem gondolt arra, hogy ezzel tartozását egyszerre és mindenkorra lerótta. A Kath. Sajtóegyesület átérezvén vállalt kötelességeinek egész súlyát, a kilencedik sajtóvasárnapon is bátran számit arra a megértésre, amellyel eddig is találkozott és bizik abban az áldozatos felfogásban, mely felhivását minden esztendőben fogadta. Amikor ismét elérkezett ez a nap, a meghallgatás teljes reményével fordul a katholikus hivekhez, akik bizonyára nem mennek el rideg elzárkózottsággal a templomi persely mellett, vagy nem engedik üres kézzel távozni azt, aki az egyesület gyüjtőivével kopogtat az ajtaikon.

Vilmos császár

ez a tetőtől talpig való férfi, kinek egyénisége, lelkisége, bármely oldaláról vizsgáljuk és boncoljuk — csak tökéleteset, csak szépet, csak felemelőt, csak nagyot tár elénk a mai korrupt, században, hol minden erkölcs nihil mizmaitól megfertőztetett. Az aranyt sztaságu jellem magasan álló és messzire világitó, útmutató oszlopa Ő, melyben a tökéletes férfi minden nemes erenye felénk ragyog. Ugy vagyunk vele, mint egy kiontól! ihletet művészember szemegyönyörködtető, lelket megkapó nagy remekművével, nem tudunk betelni nézésében, mert mindig ujabbat, mindig szebbet [illegible] fel [illegible] kiáradt [illegible] egyszerü — mint egy egyszerü porosz polgár. Ugy ádja ma át, mint a milyen tényleg, mesterkélettelenül, a maga eredetiségében, a hogyan él, gondolkodik és cselekszik. Császár — de a népnek szerető, gondoskodó és vele érző, vele szenvedő édesatyja. Nem megközelithetetlen, nem állig begombolkozott, nem megfejthetetlen és hozzáférhetetlen. Élete nyitott könyv — melyben bármely alattvalója lapozgathat. Népe rajongásig szereti. „Unser Kaiser" — mondják a népek. „Unser Wilhelm" — a Berliniek. Oly melegséggel mondják az „*unser*"-t, mintha édesatyjukról beszélnének. Oly családias a viszony a hatalmas imperátor és népnek legkisebbje között. Inkább „családapa" mint császár, noha teljes tudatában van hatalmának. Családi élete visszatükrözi nekünk a boldogság sztigmáját, ha átlépjük e szentély küszöbét. Tiszta kristály forrás, melyből ujabb erények fakadnak. Fenköltt neje — „meine Viki", ahogyan nejét az imperatorrex becézi, szintén férjének nyomdokain halad. A mi bedig a legmegkapóbb: Vilmos császár mély hite, benső szivből fakadt igaz vallásossága, mely aranyfonálként egész életén végighuzódik. Bármit is cselekszik: szemeit először a Királyok királyához emeli. Ismeri és gyakorolja hatalmát, — de fejét és térdét alázattal meghajtja Isten előtt, mint a kitől minden áldást vár és remél. Kardmarkolatára üt, hadat üzen halált szór szavával — de tekintetet az égre veti. Nejének betegágyához hivják, vagy sebesült fiához, rohamra ad parancsot vagy sürgős visszavonulásra: *a császár imádkozik!*

Fönséges kép! A világ legnagyobbik uralkodójának egyik imádkozik. Ha bonyodolodik, olykor mosolyog is e fölött, ő férfias büszkeséggel vallja egy egész világ előtt: kristianus sum! S ha nyilatkozik, ha beszél — a gyakorlati hivő keresztény beszél belőle: „Ne törődjünk a földi szenvedésekkel. Isten országa legyen a célunk." Császárszavak!

De most már megtudjuk érteni, *honnét* meriti az erőt, a kitartást, a győzelemben való rendületlen hitet egy egész világ ellenségeivel szemben. „Istenben van a mi bizodalmunk" mondja és népével együtt nyugodtan várja a fegyverek ösz szemérésének végkimenetelét. Mert, „Isten meg fog bennünket segiteni" — vallja.

És ha a világháboru minden fázisát figyelemmel kisérjük és nem vagyunk elfogultak, úgy be kell, hogy valljuk, hogy Isten valóban láthatóan segitette a németek fegyverét. S noha e pillanatban a rengeteg tuleró folytán lépésben hátrálni is kénytelenek — mi fanatikus bizalommal tudjuk, hogy ez nem végsőt jelent, a fegyverek döntő kimenetelére, hogy csak

egy futólagos epizód, melyből megint csak Vilmos népe kerekedik diesőn felül. „Isten megaldotta fegyvereinket“ mondotta, és ez megacélositja a mi idegeinket is.

Az anarkia szele végigsüvöltött egész Európában. Németország egyes fiainak fejében sem maradt nyom nélkül. S noha az entente mindent elkövet, hogy milliárdjaival elcsavarja egyesek fejét, hogy hazájuk ephialteseivá váljanak — *Vilmos császár szelleme* — a kereszténység szelleme — az az érckapu, a melyen minden bolsevikizmus hajótörést szenved.

Vajha a mi államférfiaink is Vilmos császár nyomdokain haladnának. Vajha megértenék, vajha felfognák, — hogy mit jelent egy nemzet, egy állam életében *a keresztény principium*. Vajha megtudnók őket győzni a mig még nem kesö, hogy társadalmi élet[illegible] minden tagsége onnét eredt, hogy számüzték belőle *a keresztény szellemet*, hogy minden szociálreformáció csak kuruzslás — ha nem a kereszténység elvein épül. Csak egy ut vezet a nemzeti nagysághoz — keresztényszellem utja.

Vilmos császár tanuskodik mellette . . .

Benedek Rezső.

A magyar zsidó ifjuságért

cimen az „Egyenlőség“ irja, hogy az *Országos Izraelita Osztöndijegyesület* „hittestvéri bizalommal“ kér a zsidó ifjuság ügyében áldozatkész támogatást e megokolással:

„Meg kell mentenünk a zsidó főiskolai ifjuságot a nyomoruságnak, az éhezésnek, a hajléktalanságnak pénztelen ifjuságunk az elhajlhatatlanné vált drágaság e szörnyü napjaiban kisértik. Gondoskodnunk kell számára nemcsak a betévő falatról és az emberhez méltó hajlékról, hanem a tanulás, a természetes testi és lelki fejlődés lehetőségéről is. Ki védje, óvja, vezesse, ha nem mi? És mi biztositja a magyar intelligencia e leendő vezéreinek, ügyvédeknek, orvosoknak, tanároknak, mérnököknek hitükhöz való ragaszkodásukat erősebben, mint a hála elemi érzése, a hála azok iránt, akik a pályakezdés küzdelmes éveiben, néha sulyos válságai között nem hagyták őket magukra?

Hitrokoni üdvöz ettel az egyesület elnöksége

Dr. Vázsonyi Vilmos stb.“

Ime: a „keresztény ifjuságért“ mozgalom zsidó kiadásban,

Ebből is le kell vonnunk azt a következtetést, hogy a *keresztény ifjuságot* áldozatos szeretettel kell segitenünk, hogy el ne zsidósodjék az ország vezető társadalma.

Szemétdombok a város közepén is az udvarokban

Ez a piszkos tünet is ugy látszik hadi jelenség. A mily rut, oly ártalmas. Tegnap megirtuk, hogy város szemétfuvarozója árdrágító, ma meg szóvá kell tennünk, hogy sok háztulajdonos annyira ragaszkodik a szemethez, hogy nem akár tele megvalni, hanem kölyök Csimborasz-zokat halmoznak fel a szemből a házuk udvarán. Az ok nem annyira a szemét iránti rajongás, mint inkább a fösvénység, nó meg az, hogy Alpássy mester csimboraszzal magasbra steigerolt áron fuvarozza el a szemetet.

Üdvös kényszerintézkedéssel rendet teremthetne ez ügyben az illetékes hatóság. A szenvedélyes szemétgyüjtő házigazdákat meg kellene érzékenyen büntetni azért is, mert házi szemétlelepeiken a spanyolnátháknak és egyéb nyavalyáknak a csirái tenyésztik.

Most már nemcsak azt kell követelnünk, hogy *legyen valigaság, de azt is*, hogy legyen *kevesebb szemét*, — hogy ha mar nincs mit ennünk, legalább ne egyen meg bennünket a — szemét!!

HIREK.

— Eljegyzés. Körmenyesi és Karánsebesi Fláth Adám tényleges szolgálatban levő drag. hős. főhadnagy, Körmenyesi és Karánsebesi Fláth István cs. és kir. kamarás, középhantosi nagybirtokos és Seldeneck [illegible] báró Sampay Béla [illegible] nő, gróf Sampay Béla [illegible] t. t., nagyhantosi nagybirtokos és Nádasdy Julia grófnő leányát.

— A megyéspüspök előadása. A keresztény nők szövetsége ismét megkezdi két hetenként rendezendő szociális estéit. Az első szociális estén pénteken, október 4-én az előadást maga a megyéspüspök, dr. Prohászka Ottokár fogja tartani. Az előadáshoz városunk két nagy művésze, Schwarzbach Flóra zenetanárnő s Hermann László zeneiskolai igazgató fognak méltó keretet adni. A szövetség nagyon szivesen hivja az előadásra ez uton is Székesfehérvár érdeklődő hölgyeit; tagokat s nem tagokat egyaránt. Az előadás délután 6 órakor lesz a fögymnázium diszterében. Az est műsora a következő:

I. *Liszt*. Hegedüszóló a „Koronázási Mise.“ Benedictusából. *Hermann László, Schwarzbach Flóra.*

II. *Előadás. Dr. Prohászka Ottokár* v. b. t. t., megyéspüspök.

III. a) *Beethoven*. Sonata Pathétique I. tétel. b) *Schumann—Liszt*. Frühlingsnacht. c) *Liszt*. Rossignol. *Schwarzbach Flóra.*

IV. *Munkaprogramm ismertetése. Kolb Emilia.*

V. a) *Bach—Gounod*. Ave Maria. b) *Gossec*. Gcavotte. *Dvorák*. Humoreske. *Hermann-László, Schwarzbach Flora.*

Pontban hat órakor a teremajtót bezárják. A vendégek helyeket az érkezés sorrendjében foglalják el.

A szövetség további szociális estéit minden hónap első s harmadik pénteken tartja a szemináriumi előadójában. A közbeeső pénteken klub estélyek lesznek. A harmadik szociális estét, nov. 8-án, melyen az előadást Schlachta Margit szociálmissiós nővér tartja, ennek kapcsolja össze a vezetőség. Kedélyes tudatot, tudást és munkakedvet akar nevelni a szövetség — örömmel látjuk apostoli munkáját és bizunk munkája eredményében.

— 69 és napok. Az okt. 5-én este a városi szinházban rendezendő ünnepély programmján Serok Marta, Alice, Kiss Ferenc és Pásztai Sándor fővárosi művészek fognak szerepelni. Az est megnyitó beszédét gróf Szechenyi Viktor volt főispánunk fogja tartani. Gróf Szechenyi Viktor maga is katona, tisztje huszárkapitány, ő a harban nehéz napjaiból vitézül kivette részét, ismeri a magyar bakát, a magyar katonát és vitéz huszárjaival sok sok véres ütközetben verekedett az ellenséggel. Ezért vállalt kész örömmel aktivrészt a 69-ek estélyén, hogy ezzel is pénzt adjon közönségünknek, hogy mindenkinek ott kell lenni, ahol az elesettek árváinak és özvegyeinek javára gyűjtenek. Nagy, véres áldozatokat hozott a magyarság s ha nem takarékoskodtunk a vérrel, a pénzzel sem szabad fösvénynek lennünk, amikor ily szent célokról van szó.

Az okt. 13-án rendezendő népünnepély tombola tárgyaira már érkeztek adományok. A [illegible] mindenkinek [illegible] hogyan az bárki is, a legnagyobb készséggel fogad és arra kéri közönségünket, küldje adományát a fekete sas szálloda 15. sz. szobájában levő irodába, vagy a szerkesztőségnek.

— A városi bérföldek hasznositása. A f. hó végén lejár a Kalló és Purgermalmok közötti közel 20 holdnyi, az amerikai telepnek közel 19 holdnyi, a váraljai I. dülönek közel 14 holdnyi és a Pukkerkertnek 7 holdnyi területe. Dr. Kerekes főjegyző azt fogja javasolni a tanácsnak, hogy ezeket a területeket ezentul ne mezőgazdasági, hanem konyhakerti célokra, az u. n. kiskertesek utján hasznositsa a város.

— Milyen jó a közalkalmazottaknak. A fehérvári közalkalmazottak beszerzési csoportja értesitette ma a várost, hogy a város alkalmazottjai részére 5, szóval és betüvel öt kiló zsirt és fejenként 6 deka szalámit szolgáltathat ki. És ehhez még azt kell tudnunk, hogy a zsirnak kilója 17 korona (mennyi is a makszimális ár?) és hogy a városi alkalmazottak 860 személlyel, családtaggal vannak képviselve a közalkalmazottak beszerzési csoportjánál. Mi jut az 5 kiló zsirból egy városi urra?

— D. K. E. fiu-internátus Fehérváron. A Dunántuli Közművelődési Egyesületnek az a célja hogy a Fehérváron tanuló ifjuság modernül berendezett internátusban nyerjen hajlékot és ellátást és e célból azt kéri a Egyesület a polgármesterül, vigye keresztül a tanácsnal, hogy az internátusi céljára a város egy alkalmas területet díjmentesen engedjen át és lehetőleg néhányszor és mindenkorra szóló épitkezési segélyel mozditsa elő az Egyesületnek abbeli törekvését, hogy e terét a köz javára minél gyorsabban megvalósithassa. A polgármester ez ügyben az épitkezési szakosztályt f. hó 8. d. e. 11 órára ülésre hivta össze, amelyen Varga Elemér mérnök tanácsos azt fogja javasolni, hogy a D. K. E. által Fehérváron letesiteni szándékolt fiuinternátus céljára a város adjon ingyen területet és pedig a Vásártéren.

— Pápuák között. Az „Egyenlőség irja: A szeptember 24-iki palesztinai angol jelentés arról ad hirt, hogy a török csapatok a Jordántól keletre Aaman felé vonulnak vissza. „Az ellenségei — irja a jelentés — ausztráliai, ujzélandi, nyugatindiai és *zsidó* csapatok üldözik.“ — A zsidó nemzet feltamadását még a nacionalista eszme legelszántabb rajongói sem képzelhették el igy, ahogyan azt Anglia most csinalja. Ausztráliai negrek, ujzélandi pápuák és egyéb emberevők között *megjelennek* a világtörténelemben, Palesztina vérátatta földjén a *zsidócsapatok* is. Nem kételkedünk benne, hogy a zsidó katonai vitézség ragyogó példáit mutatják. De milyen alantas környezetben és milyen szomoru eszközként odadobva az angol gyarmatpolitikának. S mily kevesen zsidó célert küzdenek: hogy Angliának az arabok szivére meg egy tartományt szerezzenek. A világháboru legkülönösebb groteszkje ez: Bar-Kochba és Makabbi Judas [illegible] Kapitány közötti [illegible]

— Fehérvár kukoricája. Az elmult két esztendőnek tengeri bajai fokozott mértékben ujulnak ki az idén. A közélelmezési miniszter tudvalevőleg Fehérvártól 300 waggon tengerinek beszolgáltatását követelte. A városi hatóság felbeesülletté a város tengeri termését és konstatálta, hogy a kivánt mennyiségnek alig a felét lesz képes a város beszolgáltatni. Ez alapon kérte a miniszertől, hogy szállitsa le a kontingentált mennyiséget. Mint értesülünk a miniszter e kivánságnak nem tesz eleget és ragaszkodik a 300 waggon leszállításához. A hatóság kénytelen lesz a legkönyörtelenebb rekvirálást végezni.

— A mezőgazdasági munkáshiány. Több vármegye közigazgatási bizottsági ülésén tárgyalták az egyre nagyobb méreteket öltő mezőgazdasági munkáshiányt. Ennek következtében attól lehet tartani, hogy a kukorica, burgonya és cukorrépa termést sok helyen nem lehet betakaritani. A munkáshiány orvoslása végett a vármegyék felirnak a honvédelmi és a közélelmezési miniszterekhez.

— A pápák mint az üldözött zsidók védelmezői. Ellenfeleink szeretnek hivatkozni arra, hogy a kath. Egyház „hivatalból" üldözi a zsidókat, — üldözte már a középkorban is ok nélkül, igazságtalanul, felekezeti türelmetlenségből.

A tárgyilagos történelmi kutatások mást bizonyitanak! Történelmi tény, hogy nemcsak a „középkori elfogultság", hanem sokkal inkább a zsidók maguk idézték elő az ellenük megnyilvánult ellenszenvet, mely gyakran tettekben, progromokban tört ki, pl. Angliában, Spanyolországban és a keresztes hadak részéről. Azonban III. Ince 1198—1916), IV. Ince (1243—1254), IX. Gergely (1227—1241) pápák, — a narbonnei (1227) és toursi (1236) egyházi zsinatok, — Szent Bernát kiervói apát, — számos püspök és hittudós kárhoztatták a keresztényeknek a zsidókon elkövetett méltatlanságait és kegyetlenségeit.

Igaz, hogy a középkor népei keresztények voltak, de nem mert keresztények, hanem jogos önvédelemből rendszabályozták meg a zsidókat, ha ezek erre alkalmat és sok okot szolgáltattak. Az egyház mint ilyen, nem üldözte a zsidókat. Rómában, a kereszténység székhelyén, a zsidók a pápa protektorátusa alatt állottak. V. Sziksztus pápa 1585—90 szabad vallásgyakorlatot, kereskedelmet és a keresztényekkel egyenlő jogokat biztositott számukra.

A zsidóüldözések rendszerint valamely hibájuk, kihágásuk miatt ütöttek ki. Londonban pl. 1279-ben 280 zsidót végeztek ki okmányhamisitás és pénzcsinálás miatt. Aki ismeri a középkor szellemét az a törvények általános szigoruságán s azok kérlelhetlen végrehajtásán egyáltalán nem akadhat fenn.

A mai elfogult ember szemüvegén nem lehet tárgyilagosan látni régmult eseményeket.

— Drágább lesz az aszfaltutak karbantartása. A Magyar Aszfalt r. t. beadványt intézett a városhoz az általa 1813. és 1914. évben készitett 22248 □ méter aszfalt kocsiut fenntartása tárgyában. E tárgyban a r. t. már f. év januárjában és juliusában ajánlatot tett a városnak és a háborus többköltségre tekintettel a fenntartási dijat □ méterenként 60 fillérben kérte megállapitani. Ujabb beadványában a város közönsége iránti előzékenységből hajlandónak nyilatkozik arra, hogy a fenntartási dijat □ méterenként 50 fillérre szállitja le. Kötelezőleg kijelenti a r. t., hogy az aszfaltkocsiutak hiányait lehetőleg a f. évben, de minden esetre az 1919. év végéig helyreállitja az esetben, ha a város neki a folyó és jövő évre évenként 11124, a két évre tehát összesen 22248 kor. háborus fenntartási dijat fizet. Kijelenti a r. t., hogy a szerződésben nem foglalt háborus pótlék megszavazása a szerződés tekintetében a város, illetve a r. t. által elfoglalt álláspontnak semmi irányban sem prejudikál és hogy az egységárnak a fenntebb kért összegben történt megállapitása a jövőre nézve precedensül nem szolgál. Az épitészeti szakosztály f. hó 8-án d. e. 11 órakor tartandó ülésén foglalkozik ez ügygyel. Értesülésünk szerint Varga Elemér műszaki tanácsos pártoló javaslattal terjeszti elő a Magyar Aszfalt r. t. kérését.

— Meglopták a város cukorját. Közölik, hogy a város 350 mm kockacukrot kapott. A cukorszállitmányt a vasuton megint megdézsmálták, most csak 598 kilót loptak belőle. A város természetesen nem fog károsodni mert a vasutnak meg kell tériteni a kárt. De a cukor hiányozni fog.

— Hercegfalván április óta nincs petroleum. Nem tudjuk kérem, merre, hól keressük a baj forrását, de leszögezett tény, hogy Hercegfalván áprilisban kaptunk utoljára világitót. A hivatalnok ember egy litert, a polgárnép természetesen kevesebbet kapott. Ma már októberban vagyunk s eddig kellett elégnek lenni a liter petróleumnak. Ezt a művészi takarékosságot csinálja meg valaki a háboru ötödik esztendejében. Boldog fehérváriak, meg önök panaszkodnak a Phöbusra! Az alvó fakir kis Miska lett hozzánk. S este 6 órakor, lefekvés közben azon tanakodunk, hogy ki fogja helyettünk megcsinálni a dolgokat, mik a tanitóra, óvónőre várnak egész napi foglalkozás után. A nappali pár óra szabad idő a háztartás gondjaival, dolgaival megy el, s azokkal a problémákkal, hogy miképp tudnék 2 koronából 10-et csinálni, hogy protekciósan hozzájussak petróleumpótlóhoz, melynek literje 10 korona, vagy hogyan hozathatnék spirituszt vagy egyéb világitót, amit fizetésünk arányában képtelenek vagyunk beszerezni. — Kérjük az illető Hatóságot, ne tartsa Hercegfalvát annyira mostoha gyermeknek, s ne feledkezzék meg róla, ha még annyira kiestünk is a vármegye határa. A monda szerint már a hozzánk közel eső falvak is többet részesülnek ugy a petróleum, mint a cukorkiutalásban, mint mi. Reméljük a baj orvoslását, kik panaszainkkal eddig csak hangoztattuk, az [illegible] tartva, hogy a türelem [illegible] világot [illegible].

— Rézügy. Akik kitalálták az „undorodom a hősi haláltól" cimü szellemes szállóigét, azok mosolyogtak azokon a naiv magyarokon, akik a rézrekvirálás alkalmával nemcsak mozsaraikat, hanem a diszmagyarjaik hamisarany gombjait is nagylelküen odaadták. A naiv magyarok nem kutatták, hova lett a réz. A fölényes mosolyt is elviselték valahogy, az azonban már türelmünk határát surolja, hogy a rekviráló hatóságok a réz árat még mindig nem akarják megfizetni. Nem tudjuk, kit tegyünk felelőssé ezért a hanyagságért, de annyit mondhatunk, hogy a nagy közönség érzelmeinek ezirányu hőmérője a forrponthoz közeledik s ha hamarosan nem történik intézkedés, a naiv magyarokat is elönti az epe s kiváncsiak lesznek megtudakolni, kik vagy kik alusznak már megint mind a két fülükön?

— Árdrágitók. Göböl Jánosné Fazekas utca 10. a. sz. lakos, aki árdrágitásért már büntetve volt, ujabb ilyen vampirkodásért ma egy havi elzárásra és 500 kor. pénzbüntetésre itéltetett. — Sicher Józsefné Fazekas u. 16. sz. a lakosné árdrágitásért 1 napi elzárást és 30 kor. pénzbirságot kapott. — Steiner Dávidné Palotai-utca 22. sz. a. lakos egy orsó cérnát, amelynek maximális ára 4 kor. 70 fillér, 70 koronáért adott el. E szemérmetlen uzsorát 10 napi elzárásra és 300 kor. pénzbirságra „méltatta" dr. Zavaros és kötelezte őt az ártöbbletnek visszatéritésére. — Czinkán Péterné Selyem-utca 10. sz. a. lakos, Gáspárné Palotai-utca 42. sz. gyümölcsdrágitásért 150—150 kor., — Lenyik Mihályné József utca 26. sz. ugyanezért 2 napi elzárás és 30 kor., — Varga Hermanné Major utca 7. sz. a. lakos edénydrágitásért és az árjegyzék ki nem függesztéséért 450 K., — Sohonyi Józsefné Sár-u. 16. sz. a. lakos pedig mert hatósági engedély nélkül árusitott süteményeket, amelyeket a városba csereüzettel szerezve hatósági engedély nélkül csempészett be, — 130 koronára itéltetett.

— A liga. A világért se lesz kifogásunk ellene, ha a zsidók csakugyan megalakitják védelmi ligajukat. Sőt kérjük őket, alakitsák meg mielőbb. A zsákban macska-árulás ideje lejárt s divatba jött a régi jó magyar szokás: töltsünk tiszta bort a pohárba! Igy legalább megtudjuk, mit akar védeni a zsidóság? Ha a hazafias érzést, a vér és anyagi áldozatok arányosságát, a becsületes kereskedelem erkölcsét, a felmentések és irodai alkalmazottak felülvizsgálását, a magyar faj szám és suly szerint való érvényesülését (elvégre Magyarországon vagyunk), a háborus uzsora letörését célzó komoly akciót és magát a zsidó vallást akarja védeni, a legteljesebb támogatásunkra számithat. Ha azonban a háborus visszaélések statisztikailag megállapitott 80 százaléknyi zsidó bünöseit, a pókháló szövetet szállitó Neumanokat, a már hűvösre tett katonaszabadító orvosokat, a tokaji bortőzsdét, a lánckereskedőket, a boltok mélyén meglapuló [illegible] uzsorásokat, a „le a buta magyar"-t ordító nem[illegible] egyéb hazaárulókat akarja védelmezni, akkor mi is ott leszünk. Ott leszünk a felébredt keresztény faj szupremáciáját követelő hatalmas nemzeti ösztön mindent elsöprő erejével.

— Ötkoronás papirpénz. Az Osztrák-Magyar Bank a fizető-eszközök forgalmában mutatkozó nehézségek könnyebb elháritása végett legközelebb ötkoronás papirpénzt fog kibocsájtani. Az uj papirpénz nyomdai előállitására vonatkozó teknikai intézkedéseket már megtették. Szó volt arról is, hogy a jegybank tizezer koronáról szóló bankjegyeket is ki fog bocsájtani. Ezt a tervet elejtették.

— Ujra drágább lett a női ruha. A Magyarországi Szabómunkások és Munkásnők Szakegyesülete ujabb bérköveteléseket támasztván, a Nőiruhakészitők Országos Szövetsége és a nevezett szakegyesület a munkabéreknek szeptember 10-étől számitott 50 százalékos emelésben állapodtak meg, amely legalább február 15-ig érvényes. Ezzel egy nőiszabósegéd napibére 9 órai munkaidő mellett 35 korona 10 fillérre, havi keresete 900—1000 koronára emelkedett. A munkabérek emelkedése, minthogy mindent a közönségnek kell megfizetnie, természetszerüleg maga után vonja a nőiruhák varrási dijainak emelkedését is, amiről a szövetség tagjai a vevőket már értesitették is.

KIADÓHIVATALUNKBAN

az előfizetéseket, hirdetéseket, egyes lapszámok vásárlását elintézheti a közönség hétköznapokon d. e. 9-től 12-ig és délután 3-tól 7-ig. Vasárnap nincs hivatalos óra. A lapra vonatkozó ügyek a nyomdához nem tartoznak és a nyomdában el nem intézhetők.

— Tolvajok. Szerdán délután a Redey vendéglőben Reichardt István borfiu kabátjából, amely a fogason függött, egy vászon pénztárcában levő 260 korona készpénz elveszett. — Havasi Mária bejelentette a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes az elmult hetekben a padlásán levő bezárt ruhaszekrényéből téli kabátot, női ruhát és bluzt ellopott 2360 korona értékben. — Ismeretlen tettes a tegnapra virradó éjszakán álkulcscsal felnyitotta Pogács János cipésznek az Öreghegy 896. számu présházának ajtaját és onnan 40 kgr. szőlőt és 20 liter ó bort, összesen 320 korona értékben ellopott. A tolvajokat keresi a rendőrség.

Ne feledje: *„Akié az ifjuság, azé a jövő."* Tehát a keresztény ifjak felsegélyezése céljára küldje adományát e cimre: *„Alkotmány" kiadóhivatala* Budapest, VIII. ker. Szentkirályi-utca 28. Az „Alkotmány" az összeget rendeltetési helyére juttatja és nyilvánosan nyugtázza.

— Adomány a 69-es napokhoz. Balogh Dusi urleány kisorsolandó könyveket adományozott. Rendeltetési helyükre juttattuk.

— Köszönetnyilvánitás. Mindazok, kik drága jó leányunk, illetve testvérünk elhunyta alkalmával koszoruk és csokrok küldésével, a temetésen való megjelenésükkel vagy bármi más módon részvétüket kifejezték és fájdalmunkat enyhitették, fogadják hálás köszönetünket. *Kósa család.*

— Köszönetnyilvánitás. Fogadják mindazok, kik forrón szeretett jó édesanyánk elhunyta alkalmával temetésén megjelentek, ravatalára koszorut vagy csokrot helyeztek, avagy részvétükkel szivünk mérhetetlen fájdalmán enyhiteni kegyesek voltak, őszinte és hálás köszönetünket. *Krachler Nővérek.*

— A Székesfehérvári Hitelszövetkezet tagjainak figyelmébe ajánljuk, hogy a szövetkezet üzleti napjai ezentul *kedden csütörtökön* **és** *szombaton* **d. e. 8—12 óráig lesznek. Természetes azonban, hogy a régi rend is megmarad: ünnepnapokon üzleti nap nincs, hanem az ünnepre eső üzleti napot mindig az azt megelőző hétköznapon tartjuk meg.** *A Székesfehérvári Hitelszövetkezet igazgatósága.*

— Orvosi hir. Dr. Szöllősy Béla kórházi főorvos, belgyógyász és urologus orvosi rendelőjét megnyitotta Bognár u. 2. sz. alatt (Nádor-u. sarok.) Rendel d. u. 3—4 óráig.

— **Bojtorján hajszesz** nagyon bevált hajápoló, erősíti a haj gyökereit s szünteti a korpa képződést. Egy üveg ára 6 korona. — Baromfi kolera elleni serum kapható: Szüts Róbert gyógyszertárában, Károly király-tér.

Mozi.

Az Uránia igazgatója közli:

Alpesi gyopár a cime annak a 4 felvonásos szenzációs drámának, mely az Uránia péntek, szombat és vasárnapi műsorán szerepel. A film érdekes szüzséje nagyszerű dekorativ hatásra felépitve izgalmas társadalmi problemát tárgyal. Különösen kiemelkedők az elbüvölő alpesi felvételek. A főszerepet Lisa Weise játssza. Az előadások kezdete fél 7 és fél 9 órakor.

Az Apolló igazgatósága közli:

Pierrot és Pierrette álarcosbál a tengeren cimen egy olyan nagy szabásu látványos 4 felvonásos statiszta drámát mutat be pénteken, szombaton és vasárnap az Apolló szinház, amely méltán tarthat a közönség legfokozottabb érdeklődésére. A Gladiator filmgyár e mesterműve hstalmas méreteivel és csudálatosan szép és izgalmas attrakcióival messze túlszárnyalja az eddig látott hasonló zsánerű filmeket. A dráma egy része a nyilt tengeren hánykodó hajó fedélzetén játszódik le, más része pedig a cirkus porondján, melynek keretében bemutatott cirkusi produkciók bámulatba fognak ejteni mindenkit. Előadások köznapokon fél 7 és fél 9 órakor, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Szfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

10169 1918 tan. szám.

Hatósági hirdetés.

Tudomásulvétel és pontos betartás végett közzé teszem a m. kir. minisztériumnak 3752 1918 M. E. számu rendeletét.

Szfehérvár, 1918. szept. 26. án.

Dr. Saára Gyula
polgármester.

A m. kir. minisztériumnak 3752 1918 M. E. számu rendelete a közszükségleti cikkek forgalomba hozatalánál előforduló visszaélések meggátlása tárgyában kiadott 3678 1918 M. E. számu rendelet kiegészitéséről szóló 3310 1918 M. E. számu rendelet módositása tárgyában.

A m. kir. minisztérium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a 3310 1618 M. E. száma (a Budapesti Közlöny 1918 évi julius hó 30-iki számában kihirdetett) rendelet módositásául a következőket rendeli:

1. §.

A 3320 1918 M. E. számu rendelet 1. §-ában foglaltáktól eltérőleg az eladó árunak postán vagy vasuti küldeményként történő szállitása esetében a számlát vagy jegyzéket a kereskedelmi szokásnak megfelelő idő alatt de legkésőbb az áru feladásának napjától, számitott 14 napon belül levélben köteles a vevő cimére elküldeni. A vevő az ekként küldött árut a számla (jegyzék) kézhezvétele előtt átveheti ugyan, annak továbbelárusitását csupán a számla vagy jegyzék beérkezése után kezdheti meg.

A számlajegyzék küldése nem kötelező oly utánvételi küldeményeknél, melyek egynemű árut tartalmaznak.

2. §.

A iparos vagy kereskedő raktárában, illetőleg üzlethelyiségében egymás mellett elhelyezett azonos minőségű áru és csomagolási árukra nézve a 3314 1918. M. E. számu rendelet 2. §-ában előirt külön külön darabonként való ármegjelölés nem szükséges, s azok árucsoportonként egy árfelzéssel is megjelölhető.

A gyári vállalatok telepén nem közvetlen fogyasztás, hanem továbbeladás céljára készletben levő árukra nézve a 3310 1918 M. E. számu rendelet 2. §-ában megjelölt ármegjelölés az általában nem kötelező.

3. §.

A 3310 1918 M. E. számu rendelet végrehajtása során szükségesnek mutatkozó rendelkezéseket a kereskedelemügyi minister vagy felhatalmazása alapján az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság teszi meg.

4. §.

Aki a kereskedelemügyi ministernek, vagy az Orszégos Központi Árvizsgáló Bizottságnak a jelen rendelet alapján tett valamennyi rendelkezését megszegi, vagy kijátsza, az a 3310 1918 M. E. számu rendelet 4. §-ának büntető rendelkezése alá esik.

5. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Területi hatályara és végrehajtására nézve a 3678 1917. M. E. számu rendelet 26. ik §-a irányadó.

Budapest, 1918. aug. 31.

Dr. Wekerle Sándor s. k.
[illegible]

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

342 1918. közél. szám.

Hatósági hirdetmény.

Cukor árak megállapitása a 4200 6968 M. E. rendelet értelmében.

1918. október hó 4-től kezdődőleg a doboz kocka és ládakocka cukor árát a nagykereskedői és kiskereskedelmi árát a következőkben állapitom meg:

1.) doboz (karton) kocka cukor nagykereskedő közti forgalomban kilogrammonként 3 K 31 f., kiskereskedelmi forgalomban a fogyasztó közönség részére kilogrammonkénk 3 K 51 fillér.

2.) láda kocka cukor nagykereskedő és kiskereskedő közti forgalomban kilogrammonként 3 K 37 fillér, kiskereskedelmi forgalomban a fogyasztó közönség részére kilogrammonként 3 K 57 f., melynél magasabb ár nem követelhető.

Szfehérvár, 1918. október 3.

Dr. Saára Gyula s. k.
polgármester.

Szfehérvár sz. kir. város polgármesterétől.

10025 1918 szám.

Hatósági hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságába 1919 évre legtöbb adófizetés alapján bejutó bizottsági tagok névjegyzékének megállapitása céljából a városi adóhivatal által legtöbb adó fizetőkről összeállitott kimutatást az 1886. évi XXI. t. c. 25 §-a értelmében 1918 evi október hó 12-től október hó 22-ig dr. Csitáry G. Emil tb. főjegyzőnél, annak Zichy ház I. emelet 22. szám alattl hivatalos helyiségében közszemlére kitétetem. Erről a közönséget azzal értesitem, hogy a közszemlére tett kimutatást a rendes hivatalos órák alatt bárki megtekintheti s azokra vonatkozólag az igazoló választmány október hó 22. napján délután 3 órakor a városház tanácstermében (Zichy ház) tartandó üléséig irásban, vagy az ülés tartama alatt élőszóval az igazoló választmány előtt felszólamlással élhet.

Tájékozódásul szószerint közlöm az 1886. évi XXI. t. c. idevágó 26, 27, §-ait. 26. §. A sorrend megállapitásánal a törvény hatóság területén fizetett összes egyenes állami adó vétetik a számitásba, továbbá az állami, felekezeti, törvényhatósági, községi és magánintézetek tanárai, a tudományos akadémia tagjai, az akadémiai művészek, a folyóirat és lapszerkesztők, a lelkészek, az ipar és kereskedelmi kamarák be. és küldtagjai, ugyszintén a magyar államban érvényes oklevéllel ellátott tudorok, tanárok, ügyvédek, birák, orvosok, mérnökök, épitészek, gyógyszerészek, sebészek, bányászok, erdészek, gazdászok, gazdatisztek és állatorvosoknak összes egyenes államadója kétszeresen számittatik.

A férj, vagy atya államadójába a nő, valamint a kiskorú gyermekek államadója is beszámitandó, ha a nőnek, vagy a kiskorúnak gyámjuk, vagyonukat kezeli.

Mindenki csak egy törvényhatósági bizottságnak lehet tagja, az aki több törvényhatóságban jön a legtöbb államadót fizetők sorába, azon törvényhatósági bizottságnak lehet tagja, melyet maga jelöl ki.

Oly egyének között, akik közül az egyik egyszeresen, a másik pedig kétszeresen számitott államadó folytán juthatna a bizottságba, az utóbbi bir elsőséggel, midőn pedig azon eset fordul elő, hogy ketten, vagy többen hasonmennyiségű államadot fizetnek, ezek között az igazoló választmány elnöke által kihuzott sors dönt.

27. §. Azok, akik a 26. §. kedvezményét igénybe venni kivánják az ülések tartama alatt az igazoló választmány előtt szóval vagy irásban minden évben jelentkezni és jogosultságukat igazolni kötelesek.

Aki nem jelentkezett, vagy jogosultságát igazolni nem tudja az adó kétszeres beszámitásának kedvezményétől ezen egy alkalomra elesik.

Szfehérvárott. 1918 okt. 1.

Dr. Saára Gyula s. k.
polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetésekért 10 szóig 3 korona, azonfelül minden szóért 20 fillér fizetendő.

Ügyes megbizható kifutófiut, vagy leányt azonnal felvesz és alkalmaz a lapunk kiadóhivatala.

Világos zöld selyem szalon garnitura eladó. Kégl György-utca 10.

Fűtők, szakmunkások gyár munkások felvétetnek a villamostelepen.

Lámpakapcsoló, lehet nő is. Felvétetik a villamos telepen.

Irni-olvasni tudó ügyes kisasszony felvétetik. Szüts Róbert gyógyszertárában.

Egy ügyes kisasszony, aki a kalapdiszitésben jártas felvétetik. Knazovitzky divatáruházában.

Ajánljuk olvasóink figyelmébe *Martinovich Sándor* pécsi főgimnáziumi tanár rövid idő alatt második kiadásban megjelent kiadott füzeteit: 1. Modern vallásosság. 2. Egyház és kultura. 3. Keresztenység és a szociálizmus. 4 Keresztenység és feminizmus. 5 Uri moral. 6 Papi celibátus. 7. A zsidókérdés. Mindezek kaphatók a Horváthné-Rónainé-féle Kossuth-utcai papirkereskedésben. Egy füzet ára 80 fillér.

ÁRVERÉS.

Németh Alajos tulajdonos megbizásából a székesfehérvári 2262. sz. betétben A. I. 3. sor 1717 2. hrsz. alatti Várkörut 37. számu telket f. évi október hó 19-én d. u. 4 órakor Varkörut 43. sz. alatti irodámban önkéntes árverésen eladom.

Árverési feltételek d. u. 3—4 óra közt irodámban megtekinthetők.

Dr. Kőnig József
ügyvéd.

Apollo-szinház.

Péntek, szombat és vasárnap :: október hó 4, 5 és 6 án ::
Mindent felülmuló szenzációs látványosság!

Pierrot és Pierette

Álarcosbál a tengeren

Artista dráma 4 felvonásban.

Csodás cirkuszi produkciók
Menekülés az égő hajóról!
Kiegészitő műsor!!!
Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

Uránia-szinház

Péntek, szombat és vasárnap :: október hó 4, 5, és 6-án ::
(Filmujdonság.)

Alpesi gyopár

Regény 4 felvonásban.
Főszereplő: Lisa Weise.
PÓTKÉP:
"A házasság művészete"
vigjáték 3 felvonásban.
Főszereplő: Willy Karfiol.
Előadás fél 7 és fél 9 órakor.

Nyomta Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvár.